

63

HIZTEGI BATUA

dozena - entzutetsu

dozena

dozenaka

dozena erdi, dozena-erdi

dragoi

draia = perdigoi

drain

drainatu, draina, drainatzen *du* ad

drama

dramatiko

dramaturgia

droga 1 'sendagaia', 'nerbio-sistema zentralari eragiten dion gaia': *droga gogorak eta bigunak*; 2 Bizk 'iskanbila, istilua'. Hitz elkarketako lehen osagai gisa **droga** forma dagokio, ez ***drogo**

drogeria

dromedario *Camelus dromedarius*

duda

duda egin

dudan (izan, egon, eman: ipini, jarri) **dudako**

dudazko

duda-muda

dudaldi

dudatu, duda(tu), dudatzen, *du* ad; h. **duda egin, zalantza egin**

duin

duintasun

dukat

duke

dukerri

dukesa

dultzaina

dunba

dunbada

dunbots

dupa *Ipar*dupin(a)* e. **tupina**

durdula

durduza *Ipar* 'asaldura, zalantza'

durduzarazi, durduzaraz, durduzarazten

durduzatu, durduza(tu), durduzatzen, *da/du* ad

duro h. ogerleko

durunda

durundatu, durunda(tu), durundatzen

durundi
dutxa
dutxatu

E

e 'e!'
ea
ebakera
ebaketa matematika, logika arloetan
ebaki iz
ebaki, ebaki, ebakitzen, ad eta iz
ebakialdi
ebakiarazi, ebakiaraz, ebakiarazten
ebakidura
ebakiondo: *zauriaren ebakiondoak sendatzeko ukendua*
ebakitzaille
ebakitze
ebakuntza medikuntza arloan
ebanjelari
ebanjelio
ebanjelizatu, ebanjeliza, ebanjelizatzen
ebanjelizazio
ebasgo
ebaska
ebasle
ebatondo* e. **ebakiondo**
ebatsi, ebats, ebasten
ebatzi, ebatz, ebazten
ebazle
ebazpen
ebazpide
ebiakoitiz *lpar* h. larunbat
ebili* e. ibili
eboluzio
edade *herr, Heg*; h. adin
 edadeko *herr, Heg*; h. adineko
edadetu, edade(tu), edadetzen, *da* ad, *herr, Heg*; h. **adindu**
edalontzi
edan, edan, edaten
edanaldi
edanarazi, edanaraz, edanarazten
edaran h. edanarazi
edari
edaritegi
edarizale
edarra
edale
edate
edateko
edatun
edeki, edeki, edekitzen, 'kendu'
eden 1 iz 'pozoi'
eden 2 eden, edeten, *da/du* ad, 'kabitu, hartu'
eder
 eder iritzi
 eder izan *da/zaio* ad

eder egin 'balakatu, losentxatu'
 edergai
 edergailu = apaingarri, edergarri
 edergarri
 ederki
 ederrarazi, ederraraz, ederrarazten
 ederreksi, ederreks, ederresten
 edertasun
 ederto
 edertu, eder(tu), edertzen, *da/du* ad
 edertzale
 edesti h. historia
 edifizio* e. eraikin
 ediren
 editorial (aldizkarietako artikulua mota)
 edizio
 edo
 edota
 edonoiz
 edonola
 edonon
 edonondik
 edonora
 edonor
 edontzi
 edoski, edoski, edoskitzen
 edozein
 edozelan *Bizk*
 edozer
 edukazio h. 1 heziketa, hezkuntza; 2 jendetasun
 eduki iz
 eduki, eduki, edukitzen, ad
 edukiera
 edukin* e. eduki
 efektu
 egarbera
 egarri
 egarri izan
 egarriak egon
 egarritu, egarri(tu), egarritzen, *da* ad
 egartsu iz 'egarri handia', izond 'egarri dena'
 egia
 egia esan
 egia esateko
 egiantz
 egiantzeko
 egiatan
 egiatasun
 egiami
 egiaz
 egiazale
 egiazki
 egiazko
 egiazkotasun
 egiaztabide
 egiaztagarri
 egiaztapen
 egiaztatu, egiazta, egiaztatzen, *du* ad

egikera

egile

egin iz. *Apostoluen eginak*egin, egin, egiten, *du ad* (nireak, hireak, harenak, -renak, etab.) egin **du**

eginahal

eginahalcan

eginbehar

eginbide 'eginbehar, obligazio'

eginerraz

eginkari

eginkizun

egintza

egitamu

egitarau

egitasmo

egitate

egite

egitez

egiteko

egitura

egituratu, egitura(tu), egituratzen, *du ad*

egiune

egoera

egoile

egoiliar

egoitza

egoki

egokiera

egokiro

egokitasun

egokitu, egoki(tu), egokitzen, *da/du ad*

egon

dagoen-dagoenean

dagokionez (zegokienez, dagokigunez, etc.). 'Dagokionean' denborazko esaldietan bakarrik: *dagokionean egiten du lan*. Baina ez bestela: **honi dagokionean...*

bego!

egonean: *gutxitan egonean, askotan lanean*egotez: *Maulen gelditu zen egotez*

egonaldi

egonarazi, egonaraz, egonarazten

egonarri

egonezin

egongela

egongune

egonkor

egonkortasun

egonleku

egontoki

egosaldi

egosarazi, egosaraz, egosarazten

egosbera

egoserraz

egosi, egos, egosten, *da/du ad*

egoskari

egoskor

egotaldi *Bizk h. egonaldi*

egotzi, egotz, egotzen

eguarate

eguazten *Bizk* h. asteazken
 egubakoitz *Bizk* h. ostiral
 Eguberri
 eguen *Bizk* h. ostegun
 eguerdi
 egun 1 iz
 egun-argi
 egunaz
 eguncan eguneko
 eguneko: *eguneko ogia...*
 egunetik egunera
 egun on
 egun 2 adlag
 egungo: *egungo idazleak*
 egundaino
 egundainoko
 egundainotik
 egundo
 egundoko
 egundu, egun(du), eguntzen, *da/du* ad: *gaur berandu egundu du/da*
 egunero
 eguneroko
 egunerokotasun
 egunkari
 egunsenti
 egur
 egur egin
 egur-ikatz
 egurra eman
 eguraldi: *eguraldi mapa*
 eguraste
 egurastu, egurats/egurastu, egurasten, *da* ad
 egurats
 egurgile
 egurgin h. egurgile
 egurketa 1 'egur bila(keta)' *Ipar*; 2 'egur-pila'
 egurtu, egur(tu), egurtzen, *du* ad
 egutegi
 egutera = eguzki-begi
 eguzki
 eguzkia hartu
 eguzki-begi ('egutera')
 eguzki-galdatan
 eguzki lore, eguzki-lore
 eguzkipe
 eguzki sistema, eguzki-sistema
 eguzkitan (egon)
 eguzkialde 'ekialdea'
 eguzkitsu
 chaile *Ipar* h. chule
 che
 chiza
 ehizan
 chizaki
 chizaldi
 chizatu, ehiza(tu), ehizatzen, *du* ad
 ehizi* e. chiza
 ehizketa* e. chiza

chiztari
 cho, cho, ehotzen, *du* ad
 ehortzi, chortz, ehorzten, *du* ad
 ehorzketa
 ehorzle = lur-emaile
 ehule
 ehun 1 zenb
 ehuna 'bakoitzari ehun, bakoitzak ehun'
 ehun 2 iz
 ehun 3 ik **ehundu**
 ehundaka* e. **ehunka**
 ehundegi
 ehundu, ehun(du), ehuntzen, *du* ad
 ehuneko
 ehunen
 ehungintza
 ehunka
 ehunki 1 h. 'mende'
 ehunki 2 'oihala'
 ehunzango
 ei *Bizk* h. omen
 eihar *Ipar* h. ihar
 eihera = errota
 eiherezain
 eiki *Ipar*
 eite: *haur horrek aitaren eitea du; haurrak eite handia du aitarekin*
 ejerzito* e. armada, gudaroste
 ekai
 ekain
 ekaitz
 ekaitzaldi
 ekandu
 ekarkor
 ekarle
 ekarpen
 ekarrarazi, ekarraraz, ekarrarazten
 ekarri 1, ekar, ekartzen, *da* ad
 ekarri 2 iz
 eki h. eguzki
 ekialde
 ekidin, ekidin, ekiditen, *du* ad = saihestu
 ekilibrio* e. oreka
 ekin, ekin, ekiten, *dio* ad
 ekinaldi
 ekintza
 ekitaldi
 eklipse
 ekoitzarazi, ekoitzaraz, ekoitzarazten
 ekoitzi, ekoitz, ekoizten, *du* ad
 ekoizle
 ekoizpen
 ekoiztu h. ekoitzi
 ekonomia
 ekonomiko
 ekuatore
 ekuazio
 ekurarazi, ekuraraz, ekurarazten
 ekuratu, ekura, ekurazten

ekuru
 ekurugaitz
 elaberri* e. eleberri
 elai *Bizk* = enara
 elaire *Ipar*: *elaire naiz harekin, elaire dut hura, elaire gara biak*
 elastiko
 elasturi *Ipar*
 elbar* e. herbal
 elbarri
 elbarritasun
 elbarritu, elbarri(tu), elbarritzen, *da/du* ad
 eldarnio 'sukar-ametsa'
 elder *Ipar* h. lerde
 ele
 ele egin
 ele eman
 ele erran
 elebakar
 eleberri
 eleberrigile
 eleberrigintza
 elebidun
 elebitasun
 eledun
 elefante
 eleka *Ipar* adlag 'hizketan'
 elekatu, eleka(tu), elekatzan, *da/du* ad: *Elkar elekatzan dute*
 eleketa
 eleketan
 eleketari
 elektrika *Ipar* 'elektrikako tresnak'; h. elektrizitate
 elektrikari* e. argiketari
 elektriko
 elektrizitate
 elektroi
 elektromagnetiko
 elektronika
 elektroniko
 elementia *Ipar*
 elementu
 elepide *Ipar* h. hizpide
 elerti h. literatura
 elesta
 elestatu, elesta(tu), elestatzen, *da* ad
 elezahar
 elgar* *Ipar* e. elkar
 elge *Ipar* 'lur landua'
 elger* e. ergel
 eli
 elikabide
 elikadura
 elikagai
 elikagarri
 elikapen* e. elikatze
 elikatu, elika, elikatzen, *da/du* ad
 elikatze
 elipse
 eliptiko

eliza
 elizako pl
 elizate 'Bizkaiko lur zabaleko herria'
 elizbarruti
 elizbide
 elizgizon
 elizkizun
 elizkoi
 elizpe *Bizk*
 eliztar
 elkar
 elkarbide
 elkarganatu, elkargana, elkarganutzen, *da* ad
 elkargo
 elkarketa
 elkarkor
 elkarlan
 elkarrarazi, elkarraraz, elkarrarazten
 elkarrekikotasun
 elkarretaratu, elkarretara, elkarretaritzen, *da* ad
 elkarriketa
 elkarriketatu, elkarriketa(tu), elkarriketatzen, *da/du* ad
 elkartasun
 elkarte
 elkartu, elkar(tu), elkartzen, *da/du* ad
 elkartze
 elkartut* e. elkarzut
 elkarzut
 elkor
 elkortasun
 elkortu, elkor(tu), elkortzen, *da/du* ad
 elorri
 elorri beltz *Prunus spinosa*
 elorri zuri *Crataegus laevigata* + *Crataegus monogyna*
 elorrio *Bizk* 'nekea, estualdia'
 elorriondo
 eltxo
 eltzagor
 eltzaur *Ipar* h. intxaur
 eltze
 eltzegile
 eltzegintza
 eltzeitsu = itsulapiko
 eltzekari
 elur
 elurte
 elurtsu
 elurtza
 emagaldu
 emagin
 emagintza
 emaile
 emaitza
 emakoi
 emakume
 emakumetu, emakume(tu), emakumetzen, *da/du* ad
 emakumezko

eman, eman, ematen; 1 ad: *zortzi urte eman nituen horretan; tontoa ematen du; irakurtzeari oso emana da; eman dezagun horrela dela*. Ez du 'gertatu' adierazten: **neska-mutikoen artean ematen diren liskarrak*; 2 iz: 'uraren emana'

emanaldi

emanarazi, emanaraz, emanarazten

emankizun

emankor

emari

emaro

ematu, ema, ematzen, *da/du* ad 'eztitu'

ematxar

emazte

emaztegai

emazteki *Ipar*, *cz Zub*

eme

emeki

emendailu

emendakin 'eranskin', ez du gaztel *enmienda* adierazten

emendatu, emenda, emendatzen, *da/du* ad 'gehitu, erantsi'. Ez du 'zuzendu' adierazi nahi

emendio

emetasun

emirerri

emozio h. *zirrara*, *etab*

enara *Hirundo rustica*

enbalditu 'elbarri'

enbarazu 'traba' (egin)

enbata

enbaxada

enbaxadore

enbido

enbor

enbusteria *herr*

enbustero *Heg herr*

enda

endekatu, *endeka*, endekatzen, *da/du* ad

endredatu, *endreda*, endredatzen; *Heg herr*: *burutik endredatua dabil; han zebilen bazterrak endredatzen*

endreda-makila

endurtu, *endur*, endurtzen, *da/du* ad

ene

energia

enetxo

enfasi = *hanpadura*

engainagarri

engainatu, *engaina*, engainatzen, *du* ad

engainu

enganatu *Ipar* h. *engainatu*

enganio *Ipar* h. *engainu*

engoitik *Ipar* 'dagoeneko/honezkero, orduko, hemendik aurrera'

engranaje

enkante = *erremate: enkantean jarri, saldu*, *etab*

enkargu h. *mandatu*

enoatu, *enoa*, enoatzen

enparantza h. *plaza*

enparatu* e. *enparau*

enparau *Bizk* h. *gainerako*

enperadore

enperatriz

enperio* e. inperio
 enplastu
 enplegatu
 enplegatzaile
 enplegu
 enpresa
 enpresaburu
 entendimentu h. adimen
 entenditu, entendi, entenditzen, *du* ad; h. aditu, ulertu
 entrepresa* e. enpresa
 entretenitu, entreteni, entretenitzen, *da/du* ad; 1 *Heg* 'jostatu, jostarazi'; 2 *Ipar* 'mantendu'
 entsalada
 entseatu, entsea, entsatzen, *da/du* ad *L-BN*
 entsegu *L-BN*, h. saio, saiakera
 entseiatu* e. entseatu
 entseiu* e. entsegu
 entziklika
 entziklopedia
 entzima
 entzule
 entzulego* e. entzuleria, entzuleak
 entzuleria
 entzumen
 entzun, entzun, entzuten, *da* ad
 entzunarazi, entzunaraz, entzunarazten
 entzunaldi
 entzungailu
 entzungarri
 entzungor
 entzungor egin
 entzute
 entzute handiko
 entzutea izan
 entzutez
 entzutetsu

(Euskaltzaindiak, Tolosan, 1996ko urriaren 18an onartua)